МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Кафедра бізнес-економіки та підприємництва
Інститут інноваційного підприємництва КНЕУ імені Вадима Гетьмана
Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій
Max Planck Institute for Innovation and Competition (Німеччина)
Uniwersytet Jagielloński (Польща)
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (Польща)
НДІ Інтелектуальної власності Національної академії правових наук України
Інститут експериментальної патології, онкології і радіобіології
ім. Р.Є. Кавецького НАН України
НТУУ «Київський політехнічний інститут імені І. Сікорського»
AgileLeanHouse (Данія)

IX МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ «ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

29 березня 2024 року

Київ, КНЕУ

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
Department of Business Economics and Entrepreneurship
Institute of Innovative Entrepreneurship of KNEU named after Vadym Hetman
Ukrainian National Office for Intellectual Property and Innovations
Max Planck Institute for Innovation and Competition (Germany)
Uniwersytet Jagielloński (Poland)
Warsaw School of Economics (Poland)
Research Institute of Intellectual Property of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine
Institute of Experimental Pathology, Oncology and Radiobiology R.E. Kavetsky National Academy of Sciences of Ukraine
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"
AgileLeanHouse (Denmark)

IX INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL INTERNET CONFERENCE "INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP: STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT"

March 29, 2024

Kyiv, KNEU

УДК 330.341.1(06)
І 66

Програмний комітет:

Голова програмного комітету: Рєпіна І.М., д.е.н., професор, завідувач бізнес-економіки та підприємництва КНЕУ імені Вадима Гетьмана; Члени програмного комітету: Лаврененко В.В., к.е.н., доцент, професор кафедри бізнес-економіки та підприємництва КНЕУ імені Вадима Гетьмана; Петренко Л.А., д.е.н., професор, професор кафедри бізнес-економіки та підприємництва КНЕУ імені Вадима Гетьмана.; Daria Kim – Senior Research Fellow (MA, LLM, Dr iur) Max Planck Institut für Innovation und Wettbewerb; Т.В. П'ятчаніна, к.б.н, с.н.с., завідуюча відділу менеджменту наукових досліджень та інновацій, ІЕПОР ім. Р.Є. Кавецького НАН України; Бутнік-Сіверський О. Б., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки, обліку та фінансів Інституту післядипломної освіти Національного університету харчових технологій; О.Ф. Дорошенко, к.ю.н., директор НДІ інтелектуальної власності НАПрН України; О.Ю. Кашинцева, к.ю.н., доцент, завідувачка відділом дослідження інтелектуальної власності та прав людини в сфері охорони здоровя НДІ інтелектуальної власності НАПрН України

Рекомендовано до друку Вченою Радою
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана
Протокол № 9 від 25 квітня 2024 р.

Матеріали друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за науковий рівень публікацій, обґрунтованість висновків, достовірність результатів, наявність плагіату несуть автори.

Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку [Електронний ресурс]: Зб. матеріалів IX Міжнар. наук.-практ. конференції. — К.: КНЕУ, 2024. — 392 с.
І 66
ISBN 978-966-926-489-3

Досліджено потенціал інноваційного підприємництва у відновленні економіки України, а також діджітал-технології в підприємництві в епоху економіки даних; висвітлено розвиток академічного підприємництва, бізнес-акселерацію та жіноче підприємництво; виявлено перспективи розвитку інноваційного підприємництву у сфері охорони здоров'я і забезпечення доступності ліків; висвітлено менеджмент інтелектуальної власності: сучасні виклики та можливості; наведено досвід розвитку підприємницької освіти та професійного розвиток підприємців.

УДК 330.341.1(06)

Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ заборонено

ISBN 978-966-926-489-3 © КНЕУ, 2024

ЗМІСТ

Kurt B. Nielsen
FREEDOM AS THE BASIS FOR INNOVATION. 9

Алла Ромашко, Оксана Юрчишин
ЗАКОНОДАВСТВО З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ТА СТАНДАРТИ З СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ 14

Тетяна Шкода
СУЧАСНА ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРАТЕГІЙ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ДЛЯ НЕВОЛОДІЛЬЦІВ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ. 17

Viktoriia Kyrylenko
THE ROLE OF INTELLECTUAL PROPERTY MANAGEMENT WITHIN
INVESTMENT DECISIONS AND M&A TRANSACTIONS 21

Юлія Терещенко
ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ ПІД ЧАС ВІЙНИ 25

Секція № 1
ГЛОБАЛЬНІ ЕКОСИСТЕМИ ІННОВАЦІЙ
І ПОТЕНЦІАЛ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА
У ВІДНОВЛЕННІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ 29

Ірина Підоричева, Юрій Кіндзерський
ІННОВАЦІЙНІ СПІЛЬНОТИ ЯК СКЛАДОВА ЕКОСИСТЕМИ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ
ВІДНОВЛЕННЯ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ВІЙНИ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ 30

Юрій Іванов, Ольга Іванова
ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ. 36

Юлія Касперович
ІННОВАЦІЙНО АКТИВНІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ПЕРШІ ОТРИМУВАЧІ НОВИХ
ЄВРОПЕЙСЬКИХ МИТНИХ СПРОЩЕНЬ ТА ПЕРЕВАГ 40

Валентина Хачатрян, Вікторія Стратійчук
КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД ДО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СВІТОВОГО
ГОСПОДАРСТВА 45

Олена Ткаченко, Олександр Ткаченко
ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК У СТРАТЕГІЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ 49

Гліб Алексін
ОСОБЛИВОСТІ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ТА
ПРИРОДНОГО ЛИХА: ПОРІВНЯННЯ ПІДХОДІВ 53

Андрій Денисюк, керівник Олексій Коцюба
ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА. 56

JEL Classification: O33, A13, B20, L22

Валентина Хачатрян
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри
економіки та міжнародних відносин
Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ
Valentyna Khachatrian
Doctor of Science (Economics), Professor, Head of the Department of Economics and International Relations of the Vinnytsia Institute of Trade and Economics of SUTE
v.khachatrian@vtei.edu.ua
Вікторія Стратійчук
доктор філософії з економіки, доцент кафедри економіки та міжнародних відносин
Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ
Viktoriia Stratiichuk
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Economics and International Relations of the Vinnytsia Institute of Trade and Economics of SUTE
v.stratiichuk@vtei.edu.ua

КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД ДО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

CLUSTER APPROACH TO THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE GLOBAL ECONOMY

Анотація. Досліджено особливості формування інноваційних кластерів в Україні. Розглянуто світовий досвід побудови інноваційних кластерів, спрямованих на створення ефективної екосистеми. Визначено світові країни-лідери у формуванні інноваційних кластерів та обґрунтовано причини генерування великої кількості інноваційних кластерів в певних країнах.

Abstract. Peculiarities of the formation of innovation clusters in Ukraine studied. The world experience of building innovative clusters aimed at creating an effective ecosystem is considered. The world leaders in the formation of innovation clusters identified and the reasons for the generation of a large number of innovation clusters in certain countries substantiated.

Інтеграція України до світового економічного простору зумовлює необхідність трансформації підходів до реалізації економічних процесів та актуалізує роль інноваційної діяльності в управлінських та економічних процесах. Світовий досвід формування інноваційної економіки характеризується застосуванням сучасних підходів, одним з яких є формування інноваційних кластерів.

Зважаючи на сучасні складні умови розвитку вітчизняної економіки, воєнні виклики, які значно ускладнюють економічну діяльність, застосування кластерного підходу є однією

із найбільш ефективних форм організації інноваційних процесів, адже формування кластерів сприяє появі синергетичного ефекту, який забезпечить відновлення та активацію інноваційної активності української економіки. Застосування кластерів зумовить посилення взаємозв'язків із суб'єктами господарювання з інших держав, забезпечить інтеграцію України до світової інноваційної інфраструктури.

Кластери відіграють ключову роль у функціонуванні сучасної економіки та сприяють технологічному та інноваційному розвитку як окремих підприємств, так і регіонів чи країн в цілому. Об'єднання зусиль підприємств та організацій, які здійснюють відмінні види діяльності задля створення освоєння нових технологій, створення унікальних продуктів чи послуг, які виділяються особливими властивостями та можуть забезпечити приріст іміджу та конкурентоспроможності учасників кластера як на внутрішньому, так і на світовому ринку [2].

Світовий досвід застосування інноваційних кластерів характеризується нерівномірністю їх географічного розташування. Велика кількість інноваційних кластерів у 2023 році зосереджена в найбільш технологічно розвинутих країнах, зокрема Китаї, США, Німеччині, Японії [1]. На рис 1. відображено країни-лідери у розташуванні інноваційних кластерів.

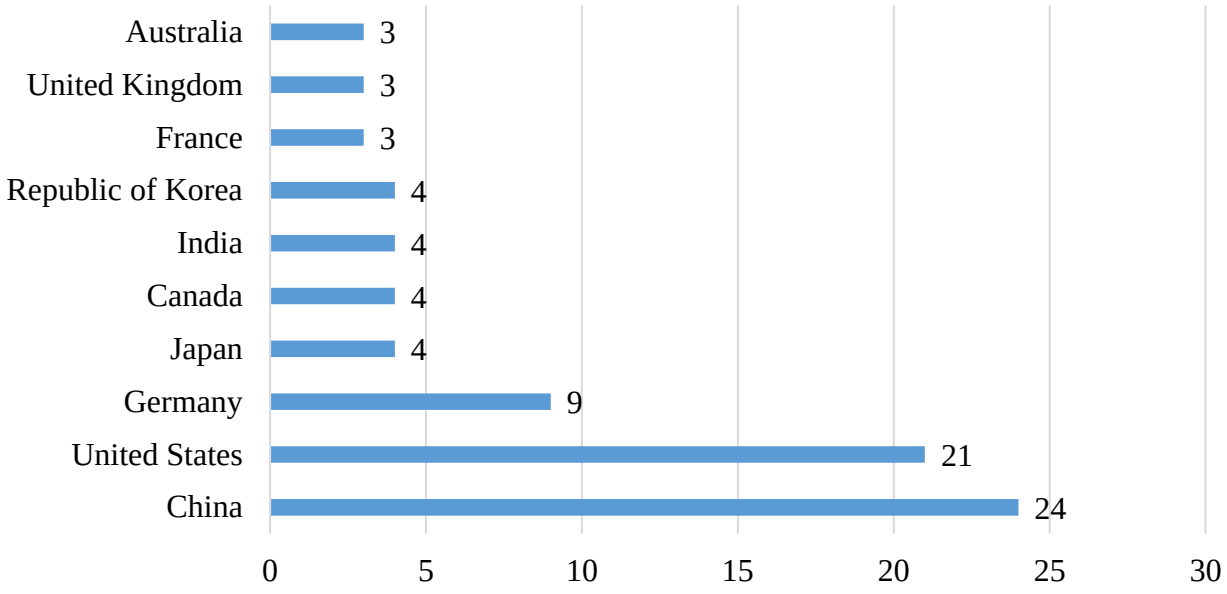

Рис. 1. Країни-лідери формування інноваційних кластерів

Джерело: побудовано автором на основі [1]

Класичним та найбільш яскравим прикладом інноваційного кластера є Силіконова долина в США, яка розташована в районі країни, що до середини минулого сторіччя був сільськогосподарським та найбільше відомим своїми садами. Проте внаслідок наукових розробок Стенфордського університету в даному регіоні почали розробляти ідеї, інноваційні пропозиції у сфері напівпровідників та електронної техніки. Університет став пропонувати свої дослідження компаніям, що займалися впровадженням нових технологічних розробок у сфері електроніки [3].

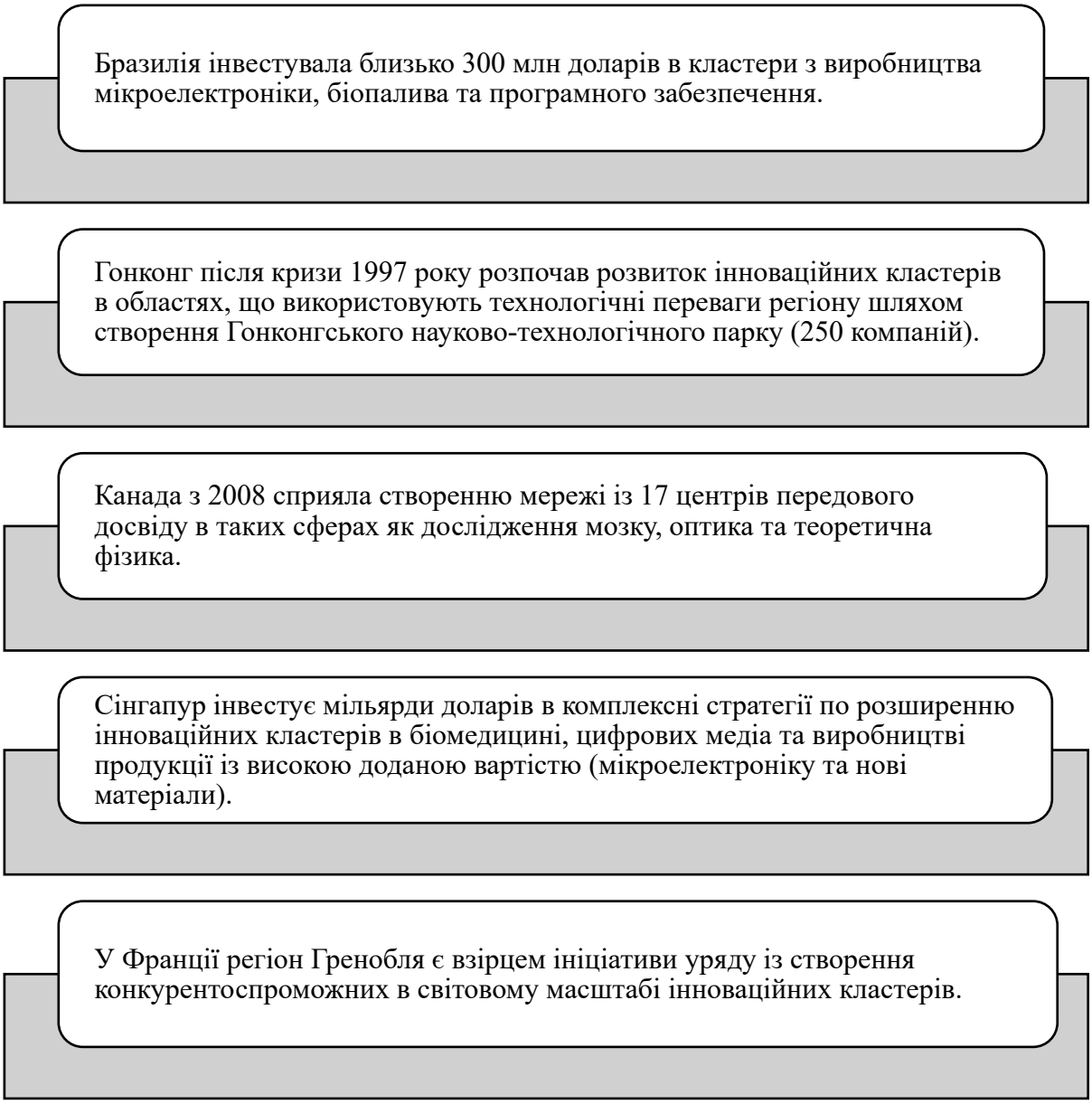

Рис. 2. Приклади формування галузевих інноваційних кластерів

Джерело: побудовано автором на основі [4]

Специфіка побудови інноваційних кластерів різних країн відрізняється, проте в більшості країн світу значну роль у кластерному розвитку відіграє уряд на центральному або регіональному рівні, як зацікавлена сторона у технологічному розвитку та реструктуризації економіки.

Ефективна робота кластера залежить від чіткої координації дій його учасників, що сприяє підтримці та розвитку вже існуючих ланцюгів цінностей, створенню нових ланцюгів вартості. Інноваційний кластер завдяки гібридним формам взаємодії, таким як онлайн-платформи, спільні проекти та обмін інформацією, дана форма співпраці здатна подолати географічні бар'єри та елімінувати вплив просторово-територіальних факторів.

Стійкість кластерів залежить від наявності активних інтегруючих компаній, які виконують роль лідерів кластера, а також від досвіду, знань та відповідних навичок для внутрішньо-кластерної взаємодії. Координація діяльності учасників кластера є ключовим

фактором його успішного функціонування, має чіткий план дій, знання та ресурси, може значно посилити кластер та зробити його більш стійким.

Таким чином, формування інноваційних кластерів є важливим індикатором інноваційної діяльності країни, який стимулює впровадження та розробку інноваційних продуктів спільними зусиллями кількох суб'єктів господарювання. Орієнтуючись на досвід високорозвинутих країн, вітчизняна економіка, перебуваючи на етапі необхідності економічної трансформації та повоєнної відбудови, застосовуючи кластерний підхід забезпечить ефективне функціонування та приріст інноваційної активності як окремих суб'єктів господарювання, так і країни в цілому.

Література

1. World Intellectual Property Organization (WIPO). URL: *https://www.wipo.int/portal/en/index.html*

2. Хачатрян В.В., Стратійчук В.М. Інновації в міжнародному бізнесі – драйвер відбудови вітчизняної економіки. *Digitalization of the economy as a factor in the sustainable development of the state*: International scientific conference, Kielce, Poland, September 23-24, 2021. Riga, Latvia, 2022. P. 18-21.

3. Яцюк І.М. Індустрія 4.0 як основа інноваційного розвитку економіки україни в умовах євроінтеграції. *Перспективи ренесансу HR-інжинірингу, економіки і бізнесу за умов конвергенції України з ЄС у рамках європейської інтеграції*» матеріали ІІІ Міжнародної науково--практичної конференції. Хмельницький : ХНУ, 2023. С. 174-177.

4. Національна програма кластерного розвитку до 2027. URL: https://www.clusters.org.ua/

References

1. World Intellectual Property Organization (WIPO). URL: https://www.wipo.int/portal/en/index.html

2. Khachatryan V.V., Stratiychuk V.M. Innovations in international business are a driver of reconstruction of the domestic economy. *Digitalization of the economy as a factor in the sustainable development of the state*: International scientific conference, Kielce, Poland, September 23-24, 2021. Riga, Latvia, 2022. P. 18-21.

3. Yatsyuk I.M. Industry 4.0 as the basis of innovative development of the economy of Ukraine in the conditions of European integration. *Prospects of the renaissance of HR-engineering, economics and business under the conditions of convergence of Ukraine with the EU within the framework of European integration"* materials of the 3rd International Scientific and Practical Conference. – Khmelnytskyi: KhNU, 2023. P. 174-177.

4. National program of cluster development until 2027. URL: https://www.clusters.org.ua/